

ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС “ОСНОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ”

Кухаренко В.М., Сиротенко Н.Г., Рибалко О.В.

Національний технічний університет “Харківський політехнічний
інститут”

Ще у 1995 році, тобто трохи більше ніж 10 років тому, словосполучення „дистанційне навчання” зустрічалося хіба в Інтернет чи у спеціальних журналах з використання інформаційних технологій. Але вже тоді така можливість навчання привернула увагу викладачів. На даному етапі розвитку суспільства дистанційне навчання – це вже реалії. Можна навести багато прикладів впровадження в Україні цього комплексу технології навчання у середній школі (курси підготовки абітураєнтів до вступу у навчальні заклади, Інтернет-олімпіади, тестування) та вищій школі, системі підвищення кваліфікації. Але, на жаль, цей процес іде надто повільно, що пов’язано з низьким рівнем володіння вчителями шкіл та викладачами вищих навчальних закладів інформаційно-комунікаційними технологіями та сучасними дидактичними методами і засобами навчання. У той же час, впровадження та якість дистанційного навчання суттєво залежить від кадрового забезпечення. Для формування відповідної педагогічної культури велике значення має наявність теоретичних розробок (наприклад, “Дистанційне навчання. Умови застосування” під ред. Кухаренка В.М., “Дистанційний навчальний процес” під ред. Бикова В.Ю. та Кухаренка В.М.), обмін досвідом (секції дистанційного навчання на конференціях) та практичні дистанційні курси. До останніх і належить запропонований дистанційний курс “Основи дистанційного навчання”.

Пропедевтичний дистанційний курс “Основи дистанційного навчання” створений у віртуальному навчальному середовищі “Веб-клас ХПІ”, що дозволяє використовувати його на персональному комп’ютері, який працює з операційною системою Windows XP через сервіс IIS, у локальній мережі або в Інтернет на сервері з операційною системою Windows. Протягом 4-х занять, вивчення яких розраховано на тиждень кожне, учасники навчального процесу отримують навички дистанційного навчання та вміння використовувати засоби комунікації у навчанні (спілкування з учасниками і викладачами), проводять аналіз дистанційного курсу та дистанційного навчального процесу, дають оцінку діяльності тьютора.

Курс працює з 2005 року як дистанційний для всіх бажаючих, але можливості тьюторів НТУ “ХПІ” обмежені (протягом року один тьютор може підготувати 40-100 осіб), тому вільне його розповсюдження дозволить збільшити аудиторію слухачів та поширити застосування дистанційного навчання у навчальних закладах.

Курс може бути використаний окремим викладачем для самостійного опанування теоретичним матеріалом, методистами - для надання допомоги викладачам на етапі створення дистанційного курсу та тьюторам на етапі

проведення дистанційного навчального процесу, адміністраторами структур навчального закладу з питань дистанційного навчання на перших стадіях своєї роботи. Він може стати у нагоді викладачам навчальних закладів, які проводять курси підвищення кваліфікації викладачів та розробку дистанційних курсів.

Курс є складовою навчально-методичного комплексу дистанційного навчання, який створила Проблемна лабораторія дистанційного навчання (ПЛДН) НТУ “ХПІ” на базі багаторічного досвіду. Комплекс складається з п’яти модулів та розроблений на основі дистанційних курсів “Основи дистанційного навчання” (1999 рік, навчалось 50 осіб), “Практичний курс дистанційного навчання” (2000 – 2001 роки, навчалось 60 осіб), постійно діючих курсів (з 2002 року) з розробки дистанційних курсів для викладачів НТУ “ХПІ” (навчалось понад 200 осіб) та шести літніх та зимових шкіл дистанційного навчання (2001- 2005 роки). Великий вплив на розробку комплексу мала участь співробітників ПЛДН у проекті “Підтримка інституційного розвитку в Україні” Британського Уряду щодо розвитку дистанційного навчання у Регіональних інститутах Національної академії державного управління при Президентові України (2001 – 2003 р.р.). Саме для цього проекту був розроблений і впроваджений дистанційний курс “Практикум тьютора”.

Ми вважаємо, що вільне використання курсу „Основи дистанційного навчання” буде сприяти розв’язанню багатьох проблем, що постають перед освітянами.

Для вивчення цього курсу треба мати мінімальні навички роботи з Microsoft Office (Word, Explorer) та бажання підвищити свою кваліфікацію. Використання локальної мережі чи Інтернет вимагає мати власну електронну поштову скриньку (e-mail) та навички роботи з електронною поштою (мати уяву про мережевий етикет).

Метою курсу є: розкрити теоретичні основи дистанційного навчання, визначити важливі аспекти навчання за дистанційною формою, створити передумови для оволодіння практичними вміннями та навичками, необхідними для аналізу, дослідження і розв’язання психолого-педагогічних задач, надати допомогу викладачам у здійсненні диференційованого підходу до навчання на прикладі цього курсу.

У першій темі „Інтернет та суспільство” розглядаються зміни у освіті, які відбулися і будуть відбуватися у результаті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сучасне життя.

Тема „Визначення дистанційного навчання” розкриває сутність дистанційного навчання, його принципи, дидактичні особливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Викладач ознайомиться з методами пошуку в Інтернет. У курсі рекомендується знайти дистанційні курси в Інтернет, ознайомитись з ними, зробити аналіз та дати оцінку.

У темі „Віртуальні навчальні середовища” описується інструментарій, що використовується у дистанційному навчанні та рекомендації щодо його вибору. Більш докладніше розглядається віртуальне навчальне середовище „Веб-клас ХІІІ”, але слід зазначити, що на даному етапі можливості багатьох середовищ приблизно однакові, тому для проведення дистанційного навчального процесу можна використовувати „Прометей”, E-learning, Moodle, Atutor та інші.

Остання тема „Тьютор – організатор дистанційного навчання” дає сучасну модель тьютора, його функції та обов’язки, показує, що для успішного навчального процесу його треба готувати та підвищувати загальнопедагогічну кваліфікацію.

До програмного забезпечення додана інструкція про підключення на локальному комп’ютері компоненти Windows – IIS, запуск та налагодження середовища для повнофункціональної роботи.

Ми рекомендуємо всім викладачам, що бажають дистанційно навчати за курсом „Основи дистанційного навчання” пройти підготовку у дистанційному курсі „Практикум тьютора”, провести пілотне навчання при підтримці тьютора та отримати сертифікат тьютора НТУ „ХІІІ”. Більш докладніше про цей курс, початок та умови навчання можна дізнатися на сайті дистанційних курсів НТУ „ХІІІ” (<http://dl.kpi.kharkov.ua>) та порталі дистанційного навчання (<http://dl.kharkiv.edu>)